

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

יום שני כ"ב בשבט, תשפ"ג
13 בפברואר, 2023
046/2023

עדכון סל מדד המחירים לצרכן - ינואר 2023

Update of the Consumer Price Index Basket – January 2023

- סעיפי הצריכה הגדולים ביותר בסל הצריכה הממוצע של משק הבית הם: דיור – 26%, תחבורה ותקשורת – 17.5% ומזון (כולל ירקות ופירות) – 18.3%.
- משקלו של סעיף הדיור, הגבוה ביותר בסל הצריכה הממוצע של משק הבית, עלה ל-26% בהשוואה ל-24.7% בסל הקודם.
- משקלו של סעיף תחבורה ותקשורת ירד ל-17.5% בסל החדש, לעומת 18.4% בסל הקודם.
- משקלו של סעיף המזון (כולל ירקות ופירות) עלה ל-18.3% מסל הצריכה החדש, לעומת 17.9% בסל הקודם.

מאז עדכון סל המדד בינואר 1999, משקלות המדד מתעדכנים מדי שנתיים. זאת בהתאם לתקנות של ארגון העבודה הבין-לאומי (International Labour Organization – ILO) לעריכת מדד המחירים לצרכן, הממליצות לעדכן את סל המדד לעיתים תכופות כדי להקטין הטיות אפשריות במדד הנובעות משינויים בדפוסי הצריכה של האוכלוסייה.

משקלות תקופת הבסיס של המדד

- החל מינואר 2023, עודכן הרכב התצרוכת של משקי הבית שמהווה את הבסיס לסל המשקלות של מדד המחירים לצרכן במחירי 2022. לצורך כך נעשה שימוש בכמה מקורות:
- סקר הוצאות משקי הבית לשנת 2021 אשר נערך בתקופה שבין ינואר לדצמבר 2021 בקרב כ-6,057 משקי בית ומייצג את ההוצאות לתצרוכת של כ-2.84 מיליון משקי בית באוכלוסייה
 - התאמה של נתוני סקר הוצאות משקי הבית עבור סעיפים שחלו בהם שינויים ניכרים בדפוסי הצריכה בשל משבר הקורונה על פי נתוני סקר הוצאות משקי הבית 2019 וכן נתוני כרטיסי אשראי לשנים 2022-2019
 - מקורות מינהליים נוספים.

בחירת הסעיפים שעודכנו נעשתה על בסיס ההמלצות של Eurostat והאומ"ם ובחינה פרטנית של סעיפי צריכה שלא חזרו לרמתם הרגילה בתום הסגר השלישי וההגבלות שהיו עד למחצית השנייה של שנת 2021.

בעדכונים קודמים נאמדו משקלות המדד על סמך שנתיים נעות של נתוני סקר הוצאות משקי הבית, אך היות ששנת 2020 התאפיינה בשינויים גדולים בדפוסי הצריכה בשל משבר הקורונה, שנה זו לא נכללה בחישוב המשקלות, בעדכון הנוכחי. משקלות אלו החליפו את המשקלות הקודמים שחושבו על סמך סקרי הוצאות משקי הבית לשנים 2018 ו-2019 (במחירי שנת 2020).

מרישומי ההוצאות על הסעיפים השונים, חושבה ההוצאה החודשית הממוצעת למשק בית למוצרים ולשירותים השונים.

המעבר מהרכב הוצאות משק הבית, למשקלים של המוצרים והשירותים על כל קבוצותיהם, כפי שהם משמשים בסל המדד, נערך בשלושה שלבים עיקריים:

1. בשלב הראשון נקבעו ההוצאות שבמסגרת המדד. בשלב זה הוצאו מסל המדד סעיפי הוצאה ספורים מן התצרוכת, בהתאם לנתונים שהתקבלו בסקרי הוצאות משקי הבית.
2. בשלב השני נעשתה התאמה של נתוני סקר הוצאות משקי הבית עבור סעיפים שבהם חלו שינויים ניכרים בדפוסי הצריכה בשל משבר הקורונה לנתוני סקר הוצאות משק הבית 2019, לנתוני כרטיסי אשראי לשנים 2019-2022 ולקבצים מנהליים נוספים.

בלוח הבא מסוכם המעבר מסה"כ ההוצאה לתצרוכת, כפי שנאמד מסקר הוצאות משקי הבית בשנת 2021, לסך ההוצאות במסגרת סל המדד.

לוח א - סך ההוצאה וההוצאות לתצרוכת שבמסגרת המדד

הוצאה חודשית למשק בית בשנת 2023 בש"ח	סוג ההוצאה
18,389	סה"כ
-3,267	מיסים ישירים*
15,122	סך ההוצאות לתצרוכת
-110	פחות: (1) הוצאות שאינן כלולות במדד, כגון הימורים
441 ש"ח	(2) תוספות לסקר עקב הטיית השבה, באמצעות נתונים מנהליים: שירותי בנק, משקאות חריפים וטבק
483 ש"ח	(3) אמידות לסקר כתוצאה ממשבר הקורונה**
15,936	סך ההוצאות במסגרת סל המדד
16,470 ש"ח	סך ההוצאות במחירי 2022

* מיסים ישירים: מס הכנסה, ביטוח לאומי וביטוח בריאות.

** לסעיפים נסיעות לחו"ל, הבראה ונופש, מופעי תרבות, בידור וספורט

2. בשלב השלישי הותאמו ההוצאות לתקופת הבסיס של המדד (ממוצע 2022), בהתאם לשינויי המחירים של סעיפי ההוצאה השונים.

להלן משקלות קבוצות התצרוכת הראשיות בסל הקודם ובסל החדש (לפירוט לפי סעיפי צריכה משניים, ראו **לוחות 1 ו-2**).

לוח ב - משקלות קבוצות התצרוכת הראשיות במדד

משקלות החל מינואר 2023	משקלות החל מינואר 2021	קבוצה ראשית
1000.00	1000.00	סך הכל
149.21	145.80	מזון (ללא ירקות ופירות)
33.52	33.02	ירקות ופירות
260.16	247.34	דיור
98.24	91.74	תחזוקת הדירה
36.38	36.11	ריהוט וציוד לבית
29.58	28.79	הלבשה והנעלה
60.10	60.40	בריאות
101.05	111.99	חינוך, תרבות ובידור
175.29	184.32	תחבורה ותקשורת
56.47	60.49	שונות

תקופת הבסיס של המדד המעודכן וקישורו למדד הקודם

כתקופת הבסיס של המדד המעודכן נקבעה כאמור שנת 2022 = 100.0 נקודות. ניתן לקשר את המדדים המעודכנים למדדים הקודמים לפי בסיס 2020 = 100.0, על ידי הכפלת המדד המעודכן בכל קבוצת צריכה במקדם קשר השווה למדד הממוצע באותה קבוצה בשנת 2022 לפי בסיס 2020 מחולק ב-100.

לוח ג - מקדמי הקשר של המדד הכללי וקבוצותיו הראשיות

1.059	המדד הכללי
1.067	מזון (ללא ירקות ופירות)
1.019	ירקות ופירות
1.061	דיור
1.053	תחזוקת הדירה
1.089	ריהוט וציוד לבית
0.905	הלבשה והנעלה
1.032	בריאות
1.059	חינוך, תרבות ובידור
1.099	תחבורה ותקשורת
1.027	שונות

עדכון מדד המחירים לצרכן לחמישונים של משקי בית לפי הכנסה פנויה לנפש סטנדרטית

בעדכון זה, אף סוכמו הוצאות לתצרוכת של משקי הבית בתתי-קבוצות אוכלוסייה, שהוגדרו על פי חמישוני ההכנסה הפנויה לנפש סטנדרטית. הנתונים להלן מתייחסים להוצאות התצרוכת של החמישון התחתון (20% מכלל משקי הבית שהכנסתם לנפש היא הנמוכה ביותר), של החמישון האמצעי ושל החמישון העליון (20% ממשקי הבית שהכנסתם לנפש היא הגבוהה ביותר).

ההכנסה הפנויה לנפש סטנדרטית נקבעה כמאפיינת את רמת חיי של משק הבית מהשיקולים האלה:

- הכנסה פנויה היא זו שעומדת לרשות משק הבית והיא המקור העיקרי ולרוב הבלעדי להוצאות תצרוכת;
- על ידי ההתייחסות להכנסה לנפש מנטרלים את השפעת גודל משק הבית (המקורות שעומדים לרשות כל בן משק הבית קטנים, ככל שמשק הבית גדול יותר);
- על ידי התמקדות בנפש סטנדרטית יש ביטוי לכך שכל תוספת של נפש מגדילה את ההוצאות לתצרוכת בסכום הולך וקטן.

החל מינואר 2023, עודכן הרכב התצרוכת של משקי הבית שמהווה את הבסיס לסל המשקלות של מדד המחירים לצרכן במחירי 2022. משקלים אלו מחליפים את המשקלים הקודמים שחושבו על סמך סקרי הוצאות משק הבית לשנים 2018-2019 במחירי 2020=100.

המעבר מהרכב הוצאות משק הבית כפי שהתקבל בסקר הוצאות משקי הבית לשנת 2021 ומקורות נוספים למשקלות של המצרכים והשירותים על כל קבוצותיהם כפי שהם משמשים בסל המדד, נערך בשלושה שלבים עיקריים:

1. בשלב הראשון נקבעו ההוצאות שמובאות בחשבון במסגרת המדד. בשלב הזה הוצאו סעיפי הוצאה בודדים מן התצרוכת שנצפתה בסקר הוצאות משקי הבית 2021 מסל המדד.
2. בשלב השני נעשתה גם כן התאמה של נתוני סקר הוצאות משק הבית 2021 עבור סעיפים שחלו בהם שינויים ניכרים בדפוסי הצריכה בשל משבר הקורונה לנתוני כרטיסי אשראי לשנים 2019-2022, לסקר הוצאות משק הבית 2019 ולקבצים מינהליים נוספים.
3. בשלב השלישי הותאמו ההוצאות לתקופת הבסיס של המדד (ממוצע 2022), בהתאם לשינויי המחירים של סעיפי הוצאה השונים בין התקופות הנ"ל. סך ההוצאות הכלולות בסל המדד, לאחר התאמת ההוצאות למחירי תקופת הבסיס, כלומר במחירי 2022, מסתכמות ב-10,799.1 ש"ח בחמישון התחתון, 15,529.3 ש"ח בחמישון האמצעי ו-23,682.4 ש"ח בחמישון העליון.

בלוח 3 מפורטים משקלי תקופת הבסיס של הקבוצות הראשיות והקבוצות בחמישוני ההכנסה השונים. כפי שניתן לראות, קיימים הבדלים ניכרים בדפוסי הצריכה בין הקבוצות. כך למשל, בסעיף המזון (ללא ירקות ופירות) מסתכמת ההוצאה של החמישון התחתון ב-18.5% מסך ההוצאה, בחמישון האמצעי היא יורדת ל-15.0%, ואילו בסל התצרוכת של החמישון העליון היא מגיעה ל-12.4% בלבד. לעומת זאת, בסעיף

תחבורה ותקשורת מסתכמת ההוצאה של החמישון התחתון ב-12.1% מסך ההוצאה, בחמישון האמצעי היא עולה ל-16.2%, ואילו בחמישון העליון היא מגיעה ל-20.0%.